

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CLeuIM

MASTER STUDIJE PRAVNOG FAKULTETA UCG - PRAVO ZAŠTITE POTROŠAČA-

ZAŠTITE POTROŠAČA U OBLASTI FINANSIJSKIH USLUGA

doc. dr Nikola Dožić

Izvori prava u ovoj oblasti

Zakon o potrošačkim kreditima (SL C G 35/2013, 73/2017)

- Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Sl. list Crne Gore“ br. 51/13, 52/14)
- Odluka o evidenciji kreditnih posrednika koju vodi Centralna banka Crne Gore („Sl. list Crne Gore“ br. 51/13)
- Odluka o sadržaju obrasca za informisanje potrošača o potrošačkim kreditima („Sl. list Crne Gore“ br. 51/13)

Zakon o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikro kreditiranju i kreditno-garantnim poslovima (SL C G 73/2017)

Zakon o kreditnim institucijama (SL C G 72/19)

Zakon o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u EUR (SL C G 46/15, 59/16)

- Vršeno usaglašavanje sa direktivom o potrošačkim kreditima
- Usaglašavanje sa direktivom o hipotekarnim kreditima?

Direktiva o potrošačkim kreditima 2008/48/EZ

Pravila EU - štite pre nego što potpišete ugovor i garantuju odustanak iz ug.,

Ugovor o kreditu je ugovor kojim davalac kredita odobrava ili daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit u formi odloženog plaćanja, zajma ili slične finansijske pogodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke stvari iste vrste kada potrošač obročno plaća za te usluge ili stvari u periodu njihove isporuke

Potrošač je fizičko lice koje u transakcijama obuhvaćenim ovim zakonom djeluje u svrhe koje nijesu namijenjene njegovom zanimanju ili poslovnoj djelatnosti.

Kreditor je svako lice koje odobrava ili obećava da će odobriti kredit u okviru svoje poslovne ili druge komercijalne djelatnosti.

Direktiva o potrošačkim kreditima 2008/48/EZ

Ne odnosi se na:

- 1) ugovore o zakupu ili operativnom lizingu ako u glavnom ili posebnom ugovoru nije utvrđena obaveza kupovine predmeta ugovora
- 2) ugovore o kreditu u formi prekoračenja po računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana;
- 3) ugovore o kreditu bez kamata i bez drugih naknada, kao i ugovore o kreditu koje je potrošač dužan da otplati u roku do tri mjeseca, a plaćaju se samo naknade u iznosu od najviše 5 eura;
- 4) ugovore o kreditu kojima poslodavac, kao sporednu djelatnost odnosno sindikat odobrava kredit zaposlenima bez kamata ili po efektivnoj kamatnoj stopi nižoj od tržišnih;
- 5) ugovore o kreditu koji se zaključuju sa investicionim društvima u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala ili sa kreditnim institucijama u skladu sa zakonom koji uređuje poslovanje tih institucija, a čija je svrha da se investitoru omogući da sprovede transakciju koja se odnosi na jedan ili više finansijskih instrumenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, ako je investiciono društvo ili kreditna institucija koja odobrava kredit jedna od ugovornih strana uključenih u transakciju;
- 6) ugovore o kreditu koji se odnose na odlaganje plaćanja postojećeg duga, bez troškova, i
- 7) ugovore o kreditu obezbijedene zalogom na pokretnim stvarima, ako je odgovornost potrošača ograničena na vrijednost založene pokretne stvari.

Forma ugovora

Ugovor o kreditu zaključuje se u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.

Kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da primjerak ugovora dostavi potrošaču.

Obaveza obavještanja

Prije sklapanja ugovora
u oglašavanju
prije prihvatanja ponude

U trenutku sklapanja ugovora

Za vrijeme trajanja ugovora

Oglašavanje

Informacije u oglašavanju kredita moraju na jasan, određen i vidljiv način putem reprezentativnog primjera sadržati:

Kamatnu stopu s pojedinostima o svim naknadama uključenima u ukupne troškove kredita,

Iznos kredita

Efektivnu kamatnu stopu

Trajanje ugovora o kreditu

Cijenu za gotovinu i iznos predujma, kad je u pitanju kredit u obliku odloženog plaćanja

Ukupan iznos kredita i iznos obroka

Obvezno sklapanje ugovora o dodatnim uslugama

Informacije prije zaključenja ugovora o kreditu

U pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, kreditor mora obavijestiti potrošača o 19 elemenata:

1) vrsti kredita;

2) nazivu, sjedištu i matičnom broju, odnosno imenu, prezimenu, jedinstvenom matičnom broju i adresi kreditora, odnosno kreditnog posrednika;

3) ukupnom iznosu kredita i uslovima povlačenja tranše;

4) trajanju ugovora o kreditu;

5) nazivu stvari ili usluge i cijeni za gotovinsko plaćanje, kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge, odnosno u slučaju povezanih ugovora o kreditu;

6) kamatnoj stopi, odnosno različitim kamatnim stopama i uslovima pod kojima se primjenjuju kamatne stope, kao i indeksu ili referentnoj stopi koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu kada su dostupni, uključujući i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope;

7) efektivnoj kamatnoj stopi i ukupnom iznosu koji je potrošač dužan da plati, iskazanom na reprezentativnom primjeru sa svim elementima koji su korišćeni u obračunu te stope, i ako je potrošač obavijestio kreditora o jednom ili više željenih uslova kredita kreditor je dužan da sagleda i te uslove.....

8) iznosu, broju i učestalosti uplata koje je potrošač dužan da izvrši, kao i redosljedu kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji su obračunati po različitim kamatnim stopama u svrhu povraćaja kredita, ako su ugovorene različite kamatne stope;

9) naknadama za održavanje jednog ili više računa na kojima se vidno iskazuju transakcije uplata i povlačenja tranše, osim ako je otvaranje računa fakultativno, zajedno sa naknadama za korišćenje određenog sredstva plaćanja za obje transakcije, kao i svim drugim naknadama koje proizilaze iz ugovora o kreditu i uslove prema kojima se te naknade mogu mijenjati;

Informacije prije zaključenja ugovora o kreditu

- 10) obavezi plaćanja troškova javnopravne ovjere koje je potrošač dužan da plati prilikom zaključivanja ugovora o kreditu;
- 11) obavezi, ako je predviđena, zaključivanja ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, naročito o polisama osiguranja, kada je zaključivanje tog ugovora uslov za dobijanja kredita ili dobijanje kredita prema ponuđenim uslovima;
- 12) zateznoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje prilikom kašnjenja uplata anuiteta i mjerama njenog prilagođavanja i naknadama koje se plaćaju zbog neispunjenja obaveze plaćanja;
- 13) upozorenju na posljedice neizvršenih uplata;
- 14) instrumentima obezbjeđenja koji se zahtijevaju;
- 15) pravu na jednostrani raskid ugovora o kreditu i uslovima za ostvarivanje tog prava;
- 16) pravu potrošača na prijevremenu otplatu kredita i pravu kreditora na naknadu, kao i načinu na koji se određuje ta naknada, u skladu sa članom 23 ovog zakona;
- 17) pravu potrošača da bez odlaganja i bez naknade bude obaviješten, u skladu sa članom 15 stav 1 ovog zakona, o rezultatima uvida u kreditni registar;
- 18) pravu da se potrošaču na zahtjev, bez naknade, preda primjerak nacрта ugovora o kreditu osim ako kreditor u vrijeme podnošenja zahtjeva nema namjeru da zaključi ugovor o kreditu s potrošačem, i
- 19) periodu u kojem informacije date prije zaključivanja ugovora o kreditu, obavezuju kreditora.

O D L U K A o sadržaju obrasca za informisanje potrošača o potrošačkim kreditima

Obrazac PK

INFORMACIJE O POTROŠAČKOM KREDITU

1. Podaci o kreditoru/kreditnom posredniku

Naziv kreditora MB Sjedište Broj telefona (*) E-mail adresa (*) Broj faksa (*) Veb adresa (*)	
(Ako se može primijeniti) Ime i prezime/Naziv kreditnog posrednika JMB/MB Adresa Broj telefona (*) E-mail adresa (*) Broj faksa (*) Veb adresa (*)	
(*) Ove informacije nijesu obavezne za kreditora/kreditnog posrednika	

2. Opis glavnih karakteristika kreditnog proizvoda

Vrsta kredita	
Ukupan iznos kredita (gornja granica ili ukupan iznos koji se potrošaču stavlja na raspolaganje prema ugovoru o kreditu)	
Uslovi povlačenje tranše (datum i način isplate)	
Trajanje ugovora o kreditu	
Iznos, broj i učestalost uplata	(Navesti reprezentativni primjer plana otplate koji uključuje iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti)
Ukupan iznos za plaćanje (ukupan iznos kredita, uključujući kamate i ostale troškove kredita)	(Zbir ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita za potrošača)
(Ako se može primijeniti) Kredit u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge, odnosno u slučaju povezanih ugovora o kreditu	
Naziv stvari/usluge	
Cijena za gotovinsko plaćanje	
(Ako se može primijeniti) Instrumenti obezbjeđenja (opis instrumenata obezbjeđenja potrebnih za zaključivanje ugovora o kreditu)	(Vrsta obezbjeđenja)

(Ako se može primijeniti) Ugovorom o kreditu ne obezbjeđuje se trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita (kod ugovora o kreditu prema kojem se uplatom ne izvršava trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita)	
--	--

3. Troškovi kredita

Kamatna stopa i uslovi u kojima se primjenjuju kamatne stope ili ako se može primijeniti, različite kamatne stope koje se primjenjuju na ugovor o kreditu	(Indeks ili referentna stopa koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periodi, uslovi i postupci promjene kamatne stope)
EKS (ukupan trošak kredita izražen kao godišnji procenat ukupnog iznosa kredita, koji potrošaču pomaže pri upoređivanju različitih ponuda)	(Iskazati na reprezentativnom primjeru navodeći sve elemente korišćene za obračun fektivne kamatne stope)
Obaveza zaključivanja dodatnog ugovora o dodatnim uslugama, naročito polise osiguranja, koji se odnose na ugovor o kreditu, ukoliko je zaključivanje tog ugovora uslov za dobijanje kredita po ponuđenim uslovima oglašenim na tržištu Ako kreditoru nijesu poznati troškovi tih usluga, ti troškovi ne ulaze u obračun EKS	Da/ne (Ako da, navesti vrstu osiguranja/dodatne usluge)
Srodni troškovi	
(Ako se može primijeniti) Naknade za održavanje jednog ili većeg broja računa na kojima su vidno iskazane transakcije uplata i povlačenja tranše	
(Ako se može primijeniti) Iznos naknada u slučaju korišćenja određenih sredstava plaćanja za transakcije uplata i povlačenja iznosa iskorišćenoga kredita (npr. kreditne kartice)	
(Ako se može primijeniti) Ostale naknade koje proizilaze iz ugovora o kreditu	
(Ako se može primijeniti) Uslovi prema kojima se naknade koje proizilaze iz ugovora o kreditu mogu mijenjati	
(Ako se može primijeniti) Obaveza plaćanja troškova javnopravne ovjere koje je potrošač dužan da plati prilikom zaključivanja ugovora o kreditu	
Upozorenje na posljedice neizvršenih uplata Posljedice neizvršenih /zakašnjelih uplata mogu biti prinudna prodaja, nemogućnost dobijanja kredita i dr.	Za neizvršene/zakašnjele uplate naplaćuje se...

Zatezna kamatna stopa koja se primjenjuje prilikom kašnjenja uplata anuiteta	(Zatezna kamatna stopa koja se primjenjuje prilikom kašnjenja uplata anuiteta i mjerama njenog prilagođavanja i naknadama koje se plaćaju za neispunjenje obaveze plaćanja)
--	---

4. Ostali važni pravni aspekti

Pravo na jednostran raskid ugovora o kreditu (član 21 Zakona o potrošačkim kreditima)	
Pravo na prijevremenu otplatu (potrošač ima pravo da prijevremeno, u bilo kom trenutku, djelimično ili u potpunosti ispuni svoje obaveze iz ugovora o kreditu)	
(Ako se može primijeniti) Naknada kreditoru u slučaju prijevremene otplate	(Iznos naknade i način njenog određivanja u skladu sa članom 23 Zakona o potrošačkim kreditima)
Pravo obavještanja o rezultatima uvida u kreditni registar radi procjene kreditne sposobnosti potrošača. (Ako je zahtjev za kredit odbijen na bazi podataka iz kreditnog registra kreditor je dužan da bez odlaganja i naknade obavijestiti potrošača o rezultatima uvida u kreditni registar na kojima se zasniva odluka o odbijanju zahtjeva, a u skladu sa propisima kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, tajnost podataka i zaštita neobjavljenih podataka)	
Pravo na besplatan primjerak nacrtu ugovora o kreditu. (Petrošač ima pravo da na zahtjev, bez naknade, dobije primjerak nacrtu ugovora o kreditu, osim ako kreditor u vrijeme podnošenja zahtjeva nema namjeru da zaključi ugovor o kreditu sa potrošačem)	
(Ako se može primijeniti) Period u kojem informacije, date prije zaključivanja ugovora o kreditu, obavezuju kreditora	Ove informacije važe od do

NAPOMENA: Kreditori/kreditni posrednici prilagođavaju Obrazac PK određenom kreditnom proizvodu, tako što iz obrasca brišu redove koji sadrže naznaku „ako se može primijeniti“, ukoliko te informacije nijesu relevantne za određenu vrstu kreditnog proizvoda.

Mjesto i datum

Ovlašćeno lice
kreditora/kreditnog posrednika

Potrošač

Dodatno informisanje prije zaključenja ugovora

(1) Ako se na osnovu ugovora o kreditu, uplatom potrošača ne izvršava trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita, već se uplate koriste za stvaranje glavnice kredita, tokom perioda i prema uslovima utvrđenim ugovorom o kreditu ili dodatnim ugovorom, informacije iz člana 9 stav 1 ovog zakona, ako nije data drugačija garancija, obavezno sadrže i jasnu i preciznu izjavu da taj ugovor o kreditu ne garantuje otplatu ukupnog iznosa kredita povučenog prema ugovoru o kreditu.

(2) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da potrošaču pruže odgovarajuća objašnjenja radi omogućavanja procjene da li je predloženi ugovor o kreditu prilagođen njegovim potrebama i finansijskom stanju i kad je primjereno,

pojašnjenjem informacija koje se pružaju u periodu prije zaključivanja ugovora u skladu sa članom 9 stav 1 ovog

zakona, bitnih karakteristika predloženih vrsta kredita i posebnih efekata koje bi mogli imati za potrošača, uključujući i posljedice neispunjavanja obaveze plaćanja.

(3) Pri obračunu efektivne kamatne stope za ugovore o kreditu u kojima su predviđeni različiti načini povlačenja sredstava sa različitim naknadama ili kamatnim stopama, kreditor može da koristi pretpostavku da se ukupan iznos kredita povlači po najvišoj naknadi i kamatnoj stopi koje se primjenjuju na uobičajene mehanizme povlačenja tranše za tu vrstu kredita.

Procjena kreditne sposobnosti

-Kreditor je dužan da, prije zaključivanja ugovora o kreditu, izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača na osnovu potpunih informacija koje dobije od potrošača ili, ako je neophodno, na osnovu podataka iz dostupnih kreditnih registara (baze podataka).

-Kreditor je dužan da podatke i informacije o kreditu odobrenom potrošaču u skladu sa ovim zakonom dostavlja Kreditnom registru koji vodi Centralna banka, u skladu sa propisom kojim se uređuje rad Kreditnog registra.

- Prije svakog značajnijeg povećanja ukupnog iznosa kredita kreditor je dužan da ponovo izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača.

-Ako ugovorne strane, nakon zaključivanja ugovora o kreditu, ugovore promjenu ukupnog iznosa kredita, kreditor je dužan da u Kreditnom registru dopuni dostupne informacije o finansijskom stanju potrošača.

-Ako je zahtjev za kredit odbijen, kreditor je dužan da bez odlaganja i naknade obavijesti potrošača o podacima iz kreditnog registra na kojima se zasniva odluka o odbijanju zahtjeva, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti, tajnost podataka i zaštita neobjavljenih podataka.

- Kreditori iz države članice Evropske unije mogu koristiti podatke za procjenu kreditne sposobnosti potrošača iz dostupnih kreditnih registara u Crnoj Gori.

Sadržina ugovora o kreditu

Ugovor o potrošačkom kreditu mora sadržati elemente prošpisane ZPK – 22 elementa...

Velik broj obavještenja koje se moraju dati prije sklapanja ugovora, u ugovoru moraju biti detaljno opisane i objašnjene:

- ukupan iznos kredita i uslove povlačenja sredstava, a kod kredita indeksiranih u stranoj valuti - valutu u kojoj kreditor indeksira kredit, tip kursa valute koji se primjenjuje pri odobravanju i otplati kredita (zvaničan srednji kurs), kao i datum obračuna;
- kamatnu stopu, odnosno različite kamatne stope, uslove pod kojima se primjenjuju i, kada su ti podaci dostupni, indeks ili referentnu stopu koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope;
- efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji potrošač plaća izračunat u trenutku zaključivanja ugovora o kreditu, uz navođenje svih elemenata koji su korišćeni za obračun te stope;
- pravo potrošača da u toku trajanja ugovora o kreditu u koji je uključena amortizacija glavnice kredita sa fiksnim trajanjem zahtijeva bez naknade dobijanje plana otplate
- visinu zatezne kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora, koja se primjenjuje prilikom kašnjenja sa uplatama i mjere za njeno prilagođavanje, kao i druge naknade koje je potrošač dužan da plati zbog neizvršavanja obaveze plaćanja u skladu sa ugovorom o kreditu;
- upozorenje o posljedicama neizvršenih uplata;
- obavještenje o obavezi plaćanja ovjera ugovora odnosno prateće dokumentacije;
- ime i prezime, odnosno naziv jemaca i druge vrste obezbjeđenja potraživanja, ako se zahtijevaju;
- pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, period u kome se to pravo može ostvarivati ...

Sadržina ugovora o kreditu

Ugovor o potrošačkom kreditu mora sadržati elemente prošpisane ZPK – 22 elementa...

Velik broj obavještenja koje se moraju dati prije sklapanja ugovora, u ugovoru moraju biti detaljno opisane i objašnjene:

- pravo na prijevremenu otplatu i način prijevremene otplate, kao i informacije o pravu kreditora na naknadu i način utvrđivanja naknade;
- postupak ostvarivanja prava na otkaz ugovora o kreditu;
- odredbe o vansudskoj ili drugoj vrsti zaštite potrošača i načinu ostvarivanja zaštite;
- druge ugovorne uslove, i
- naziv i sjedište organa nadležnog za nadzor kreditora

Promjenjiva kamatna stopa

Ako je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, kreditor je dužan da prije njene primjene u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, obavijesti potrošača o:

- 1) svim promjenama te stope;
- 2) iznosu anuiteta koje je potrošač dužan da uplaćuje od dana primjene nove kamatne stope, i
- 3) podacima o broju ili rokovima za uplatu anuiteta, u slučaju njihove promjene.

Ako je promjena kamatne stope vezana za promjenu referentne stope koja je objavljena i dostupna u poslovnim prostorijama kreditora, ugovorom o kreditu može se ugovoriti obaveza periodičnog obavješćavanja potrošača o ovim informacijama.

PRAVA POTROŠAČA

Pravo na odustanak – jednostrani raskid

Pravo na prijevremenu otplatu

Ustupanje odnosno prenos prava

Pravo na raskid (odustanak) povezanog ugovora

Pravo odustanka

Potrošač ima pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, bez navođenja razloga, u roku od 14 dana, od dana zaključivanja ugovora o kreditu, ili prijema uslova i informacija od kreditora, ako su ti uslovi i informacije primljeni poslije dana zaključenja ugovora o kreditu.

Ako potrošač namjerava da jednostrano raskine ugovor o kreditu dužan je da:

- 1) prije isteka roka obavijesti kreditora o raskidu u skladu sa ugovorenim pravom, i
- 2) bez odlaganja, a najkasnije 30 dana od dana slanja obavještenja o raskidu plati kreditoru glavnice i pripadajuću kamatu, obračunatu na osnovu ugovorene kamatne stope, od dana povlačenja novčanih sredstava po osnovu ugovora o kreditu do dana otplate glavnice

Kreditor nema pravo na drugu naknadu od potrošača, osim naknade ovjere ugovora i druge prateće dokumentacije koju on plaća.

Ugovor o kreditu se smatra raskinutim na vrijeme ako je obavještenje o jednostranom raskidu upućeno u pisanoj formi, na papiru ili drugom, kreditoru dostupnom, trajnom mediju, u roku dost.

Ne obavezuje ugovor o dodatnim uslugama u slučaju ostvarivanja prava na jednostrani raskid

Prijevremena otplata kredita

Potrošač ima pravo da prijevremeno, u bilo kom trenutku, djelimično ili u potpunosti ispuni svoje obaveze iz ugovora o kreditu, u kom slučaju ima pravo i na smanjenje ukupnih troškova kredita za preostali iznos kamata i drugih troškova u vezi preostalog roka trajanja ugovora.

U slučaju prijevremene otplate kredita kreditor ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu opravdanih troškova neposredno povezanih sa prijevremenom otplatom kredita, pod uslovom da je prijevremena otplata izvršena tokom perioda za koji je ugovorena fiksna kamatna stopa, ne veću od 1% (duže od 12) ili 0,5% (kraće od 12 m) ako je iznos prijevremene otplate u periodu od 12 mjeseci veći od 10.000,00 Eur-a.

Kreditor nema pravo na naknadu iz stava 2 ovog člana ako:

- 1) se otplata vrši prema ugovoru o osiguranju koji je sredstvo obezbjeđenja otplate kredita;
- 2) se radi o dozvoljenom prekoračenju, ili
- 3) je prijevremena otplata izvršena tokom perioda za koji nije ugovorena fiksna kamatna stopa.

Iznos naknade ne smije biti veći od iznosa kamata koje bi potrošač platio tokom perioda između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

Ustupanje odnosno prenos prava

U slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosa prava kreditora iz ugovora o kreditu na treće lice, potrošač ima pravo, uz prigovore koje ima prema novom povjeriocu, da istakne i prigovore koje je mogao da istakne prema kreditoru.

Kreditor je dužan da obavijesti potrošača o ustupanju ugovora, odnosno prenosu prava iz stava 1 ovog člana, osim ako na osnovu ugovora s novim povjericem nastavi da pruža kreditne usluge potrošaču.

Pravo na raskid (odustanak) povezanog ugovora

Povezani ugovor o kreditu je ugovor kojim se isključivo finansira ugovor o prodaji određenih stvari ili o pružanju određenih usluga i koji čine poslovnu cjelinu.

Potrošača koji je ostvario pravo na jednostrani raskid ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača, povezani ugovor o kreditu ne obavezuje.

Ako obaveze iz ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga koje su predmet povezanog ugovora o kreditu nijesu ispunjene ili nijesu uredno ispunjene, potrošač može zahtijevati od kreditora naknadu štete, ako prethodno na osnovu pravosnažne sudske odluke u korist potrošača trgovac nije ispunio obavezu iz ugovora.

Obaveze finansijskih posrednika

Kreditni posrednik je dužan da:

- 1) u oglasu ili dokumentu namijenjenom potrošaču navede obim svojih ovlaštenja, a naročito da li zastupa jednog ili više kreditora ili radi kao nezavisni posrednik;
- 2) navede iznos predviđene naknade, koju je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za njegove usluge i ugovori naknadu s potrošačem u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju prije zaključenja ugovora, i
- 3) saopšti kreditoru iznos predviđene naknade, koju je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za njegove usluge radi obračuna efektivne kamatne stope.

Revolving kredit (u obliku dozvoljenog prekoračenja)

Ugovor o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja iz člana 6 stav 2 ovog zakona na sažet i jasan način sadrži sljedeće elemente:

- 1) vrstu kredita;
- 2) ime i prezime i adresu potrošača, kao i naziv, sjedište i matični broj, odnosno ime i prezime i jedinstveni matični broj kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
- 3) trajanje ugovora o kreditu;
- 4) ukupan iznos kredita i uslove za povlačenje novčanih sredstava na osnovu ugovora o kreditu;
- 5) kamatnu stopu, odnosno različite kamatne stope, uslove pod kojima će se primjenjivati kamatne stope i, ako su ti podaci dostupni, indeks ili referentnu stopu koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupak promjene kamatne stope;
- 6) upozorenje da kreditor ima pravo da u svakom trenutku od potrošača zahtijeva otplatu kredita u potpunosti;
- 7) uslove za ostvarivanje prava na jednostrani raskid ugovora o kreditu, i
- 8) informacije o visini naknada koje se plaćaju od trenutka zaključivanja ugovora i uslovima pod kojima se naknade mogu mijenjati.

Kreditor je dužan da u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, redovno, a najmanje jednom mjesečno, dostavlja potrošaču izvještaj o stanju i prometu na računu potrošača za kredit u obliku dozvoljenog prekoračenja.

Revolving kredit (u obliku dozvoljenog prekoračenja)

Izveštaj obuhvata:

- 1) precizno određen izvještajni period i datum izdavanja;
- 2) iznose i datume povlačenja sredstava;
- 3) stanje sa prethodnog izvještaja i datum njegovog izdavanja;
- 4) novo stanje;
- 5) iznose i datume uplata potrošača;
- 6) primijenjenu kamatnu stopu;
- 7) druge uključene naknade, i
- 8) minimalni iznos koji je potrošač dužan da plati.

Kreditor je dužan da, obavijesti potrošača i o povećanju kamatne stope ili drugim naknadama, prije njihove primjene.

Ugovorom o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja može se ugovoriti da se informacije o promjenama referentne kamatne stope pružaju na ovaj način.

Pravo potrošača na prigovor

Potrošač ima pravo da podnese prigovor kreditoru, odnosno kreditnom posredniku u slučaju kada smatra da mu je povrijeđeno pravo iz ovog zakona.

Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik ne odluči o prigovoru potrošača odmah, a u složenijim slučajevima u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora, ili odbije prigovor, potrošač može podnijeti zahtjev Centralnoj banci radi sprovođenja postupka nadzora kod kreditora i kreditnih posrednika, a može i organu uprave nadležnom za poslove inspekcijskog nadzora (Tržišnoj inspekciji) podnijeti zahtjev za zaštitu prava iz ovog zakona kod kreditora, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

Na postupak po prigovoru potrošača u pogledu načina podnošenja prigovora, isticanja obavještenja o načinu i mjestu podnošenja prigovora, tereta dokazivanja o isticanju obavještenja, vođenja evidencije prigovora potrošača, obaveza lica ovlašćenog za prijem prigovora, obaveze izdavanja potvrde o prijemu prigovora ako se o prigovoru ne rješava odmah, kao i njene sadržine, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Potrošač može zahtijevati vansudsku zaštitu ili zaštitu pred nadležnim sudom.

Vansudsko rješavanje sporova

U sporovima između potrošača i kreditora ili kreditnog posrednika može se pokrenuti postupak pred Arbitražnim odborom za vansudsko rješavanje sporova potrošača.

Izuzetno, u sporovima koji nastanu između potrošača i kreditora koji imaju dozvolu za rad Centralne banke i kreditnih posrednika koji pružaju usluge posredovanja isključivo za te kreditore, može se pokrenuti postupak pred bankarskim ombudsmanom.

Prava korisnika kredita indeksiranih u stranim valutama

ZAKON O KONVERZIJI KREDITA U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA CHF U EURE EUR

Komercijalne banke davaoci kredita su dužni u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, izvršiti konverziju svih kredita odobrenih u stranoj valuti švajcarskim francima CHF, konvertovati u zvaničnu valutu koja se koristi u Crnoj Gori - Euro EUR po zvaničnom kursu koji je važio na dan sklapanja Ugovora, koji objavljuje Centralna banka Crne Gore.

Konverziju su da izvrše i treća lica kojima su potraživanja ustupljena u skladu sa ovim zakonom.

Komercijalne banke su dužne da nakon konverzije kredita u EUR eure, izvrše novi obračun kredita sa uračunatom fiksnom kamatnom stopom od 8,2% na godišnjem nivou.

Prava korisnika kredita indeksiranih u stranim valutama

ZAKON O KONVERZIJI KREDITA U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA CHF U EURE EUR

Član 3a

Komercijalne banke, odnosno treća lica dužni su da nakon konverzije kredita u eure EUR, izvrše novi obračun kredita, odnosno potraživanja sa uračunatom fiksnom kamatnom stopom od 8,2% na godišnjem nivou.

Stav 1 ovog člana primjenjuje se i na kredite koji su u redovnom postupku ili prinudnom naplatom otplaćeni, pa se komercijalne banke, odnosno treća lica obavezuju da više uplaćeni iznos sredstava od obaveze utvrđene po ovom zakonu, vrate klijentu.

Pri izračunavanju iznosa duga po osnovu potraživanja iz ugovora koje su komercijalne banke jednostrano raskinule, uključujući i potraživanja ustupljena trećim licima, neće se primjenjivati odredbe Zakona o visini stope zatezne kamate ("Službeni list RCG", broj 83/09).

Prava korisnika kredita indeksiranih u stranim valutama

ZAKON O KONVERZIJI KREDITA U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA CHF U EURE EUR

Za utvrđivanje iznosa potraživanja koja su ustupljena trećim licima po osnovu kredita koji se konvertuju u skladu sa ovim zakonom, komercijalne banke koje su ustupile ova potraživanja dužne su da, za namjene obračuna duga i zaključenja odgovarajućeg ugovora, u roku od 15 radnih dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, za svako ustupljeno potraživanje dostave tim trećim licima sljedeće:

- 1) ugovor o kreditu, sa inicijalnim planom otplate za taj kredit;
- 2) podatak o iznosu odobrenog kredita u švajcarskim francima i iznosu u eurima utvrđenom u skladu sa članom 2 stav 1 ovog zakona;
- 3) otplatni plan kredita za period na koji je kredit odobren, sačinjen korišćenjem nominalne kamatne stope od 8,2% i primjenom složenog kamatnog računa i dekurzivnog načina obračuna;
- 4) podatak o ukupnim plaćanjima prema komercijalnoj banci po osnovu ugovora o kreditu, koja je korisnik kredita izvršio do dana ustupanja potraživanja, sa datumima i iznosima pojedinačnih izvršenih uplata.

Prava korisnika kredita indeksiranih u stranim valutama

Iznos duga se izračunava tako što se iznos neotplaćene glavnice iz otplatnog plana iz stava 1 tačka 3 ovog člana, po stanju na dan kada se vrši utvrđivanje duga, usklađuje za iznos razlike u vrijednosti svih novčanih priliva i odliva koji proizilaze iz ugovora o kreditu.

Za iznos duga, utvrđen u skladu sa stavom 2 ovog člana, treće lice je dužno da, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, korisniku kredita koji je ustupljen tom licu (u daljem tekstu: dužnik) ponudi odgovarajući ugovor o regulisanju duga i krajnjim rokom otplate koji ne može biti kraći od roka utvrđenog inicijalnim ugovorom o kreditu.

Ugovor o regulisanju duga ne smije da sadrži odredbe kojim se od dužnika zahtijevaju dodatna sredstva obezbjeđenja, naknada za izradu ugovora i druga slična plaćanja, niti se ugovorom, bez saglasnosti dužnika, mogu utvrđivati druga prava i obaveze kojima bi se dužnik stavljao u nepovoljniji položaj u odnosu na prava i obaveze koja je dužnik imao po osnovu inicijalnog ugovora o kreditu.

Dužnici su dužni da se, u roku od 60 dana od dana prijema predloga ugovora o regulisanju duga, izjasne o prihvatljivosti tog ugovora i da, u slučaju prihvatanja tog ugovora, zaključe sa trećim licem ugovor o regulisanju duga.

Treća lica su dužna da, od stupanja na snagu ovog zakona, obustave sve radnje koje se odnose na prinudno izvršenje radi namirenja potraživanja dužnika. Ukoliko dužnici, u roku od 60 dana od dana prijema predloga ugovora o regulisanju duga sa trećim licem, ne zaključe ovaj ugovor, postupak prinudnog izvršenja se može nastaviti.

Direktiva o hipotekarnim kreditima

DIREKTIVA 2014/17/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010

Uvedena pravila o:

- Finansijskoj edukaciji potrošača
- Pravilima poslovnog ponašanja pri odobravanju ugovora o stambenom potrošačkom kreditu
- Zahtjeva u pogledu znanja i stručnosti osoblja
- Informacija i postupaka prije sklapanja ugovora o stambenom potrošačkom kreditu
- Efektivnoj kamatnoj stopi
- Procjeni kreditne sposobnosti
- Savjetodavnim uslugama
- Ugovorima o stambenom potroš. kreditu u st.valuti i o kreditu s promj. kamatnom stopom
- Odobrenju za pružanje usluga kreditnog posredovanja i nadzora nad kreditnim posrednikom
- Međunarodnoj saradnji nadležnih tijela
- Promjeni kreditora – i zadržavanju prava potrošača